

NBP

Narodowy Bank Polski

Grudzień 2019 r.

Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2018 r.

Grudzień 2019 r.

Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2018 r.

Opracował:
Departament Systemu Płatniczego

Wydał:
Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21 www.nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski 2019

Spis treści

Wprowadzenie	4
Rozdział 1. Nadzór systemowy w Polsce w 2018 r.	5
Rozdział 2. Systemy płatności	9
Rozdział 3. Schematy płatnicze	13
Rozdział 4. Systemy rozrachunku i systemy rozliczeń papierów wartościowych	16
Rozdział 5. Usługa acquiringu	20
Rozdział 6. Ocena nadzorowanej infrastruktury systemu płatniczego	21
Spis skrótów	22

Wprowadzenie

Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2018 r. (zwany dalej „Raportem”) został sporządzony w związku z wykonywaniem przez Narodowy Bank Polski (NBP) zadania związanego ze sprawowaniem nadzoru systemowego (ang. *oversight*) nad systemem płatniczym, stanowiącego jedną z podstawowych funkcji banków centralnych.

Niniejszy *Raport* zawiera informacje o uwarunkowaniach sprawowania nadzoru systemowego w 2018 r. oraz działaniach podejmowanych przez NBP w tym zakresie nad infrastrukturą płatniczą, tj.:

- systemami płatności: wysokokwotowymi SORBNET2 i TARGET2-NBP, prowadzonymi przez NBP, oraz detalicznymi: Elixir, Euro Elixir, Express Elixir i Inkart, prowadzonymi przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA (KIR SA), Systemem płatności BlueCash (dalej BlueCash) prowadzonym przez Blue Media SA, Systemem Płatności BLIK (dalej system BLIK) prowadzonym przez Polski Standard Płatności Sp. z o.o. (PSP) oraz Krajowym Systemem Rozliczeń (dalej KSR) prowadzonym przez First Data Polska SA;
- schematami płatniczymi: będącymi systemami kart płatniczych, tj.: Visa Europe, Mastercard, American Express oraz Diners Club oraz niebędącymi systemami kart płatniczych, tj.: Schemat Płatniczy BLIK (dalej schemat BLIK), YetiPay, mPay, SkyCash, Smoopay oraz PeoPay;
- systemami rozliczeń i systemami rozrachunku papierów wartościowych: SKARBNET4 Systemem rejestracji bonów pieniężnych NBP i bonów skarbowych (dalej SKARBNET4), którego operatorem jest NBP, systemem rozrachunku prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, systemem rozliczeń prowadzonym przez KDPW_CCP SA, systemem rozliczeń i rozrachunku instrumentów finansowych IRGiT SRF¹ prowadzonym przez Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych SA (IRGiT SA);
- usługą *acquiringu* świadczoną przez krajowe instytucje płatnicze (dalej KIP)².

Niniejszy *Raport* powstał w oparciu o informacje przekazywane do NBP przez podmioty prowadzące nadzorowane przez Prezesa NBP systemy i schematy. Dane te są przekazywane do NBP na podstawie stosownych rozporządzeń Ministra Rozwoju i Finansów (MRiF). Do przygotowania *Raportu* posłużyły również ogólnodostępne informacje o systemach, upublicznione przez ich operatorów. Do analizy danych dotyczących podmiotów świadczących usługę *acquiringu* wykorzystano dane z kwartalnych dokumentów „Informacja o sytuacji Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP) i Biur Usług Płatniczych (BUP)”³, opracowanych przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF).

¹ SRF oznacza system rozliczeń finansowych na rynku towarowym.

² Przez krajową instytucję płatniczą rozumie się osobę prawną, która uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze instytucji płatniczej, zdefiniowaną w art. 2 pkt 16 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2003, z późn. zm.). Natomiast przez *acquiring* rozumie się usługę płatniczą świadczoną przez krajowe instytucje płatnicze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 pkt 5 tejże ustawy.

³ Opracowana przez UKNF informacja o sytuacji KIP i BUP za kolejne kwartały 2018 r.:

za I kw.: https://www.knf.gov.pl/?articleId=64480&p_id=18;

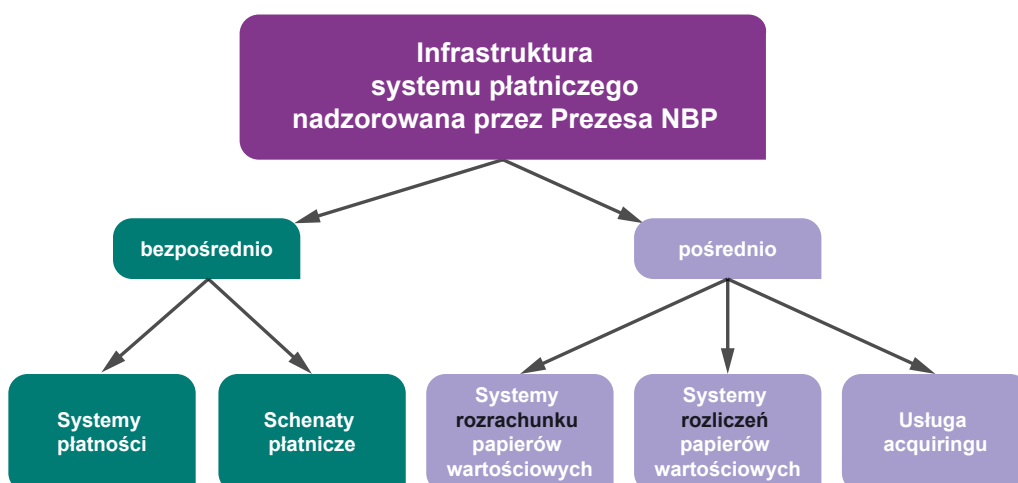
za II kw.: https://www.knf.gov.pl/?articleId=64483&p_id=18;

za II półrocze.: https://www.knf.gov.pl/?articleId=64483&p_id=18.

Nadzór systemowy w Polsce w 2018 r.

Działania w zakresie nadzoru systemowego w 2018 r. prowadzone były w oparciu o *Politykę sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*, październik 2015 r. (z późn. zm.) (dalej „*Polityka*”). Zgodnie z tym dokumentem, nadzór systemowy (*oversight*) nad systemem płatniczym w 2018 r. obejmował funkcjonowanie systemów płatności, schematów płatniczych, systemów rozliczeń i systemów rozrachunku papierów wartościowych oraz usługi *acquiringu* świadczonej przez KIP. Podział infrastruktury systemu płatniczego w Polsce nadzorowanej w 2018 r. przez Prezesa NBP przedstawia poniższy schemat.

Infrastruktura rynku płatniczego w Polsce nadzorowana przez Prezesa NBP w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne NBP.

Nadzór *oversight* polega w dużej mierze na rozpatrywaniu wniosków, składanych przez podmioty, dotyczących rozpoczęcia prowadzenia systemu płatności lub schematu płatniczego bądź wprowadzenia zmian w ich zasadach funkcjonowania, opiniowaniu wniosków dla KNF dotyczących nadzoru nad systemami rozliczeń i systemami rozrachunku papierów wartościowych oraz świadczeniem przez KIP usługi *acquiringu*, a także na pozyskiwaniu informacji o bieżącej działalności nadzorowanej infrastruktury systemu płatniczego, dokonywaniu oceny tej działalności oraz podejmowaniu działań na rzecz wprowadzania niezbędnych zmian w sposobie jej funkcjonowania.

Narzędzia wykorzystywane w ramach sprawowania nadzoru systemowego szczegółowo wymieniono w *Polityce*. Najważniejsze z nich to wydawanie przez Prezesa NBP decyzji i postanowień w zakresie zasad funkcjonowania nadzorowanej infrastruktury. Jednak głównymi narzędziami umożliwiającymi prawidłowy bieżący nadzór systemowy jest:

- analiza danych ilościowych, w tym przeprowadzanie testów warunków skrajnych (stress testy),

- analiza incydentów występujących w systemach oraz schematach płatniczych,
- bieżąca współpraca z podmiotami prowadzącymi systemy, schematy płatnicze i świadczącymi usługę *acquiringu*.

Uwarunkowania prawne

Podstawę prawną sprawowania nadzoru systemowego nad ww. systemami i schematami w 2018 r. stanowiły odpowiednio:

- *ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami*⁴ (dalej „ustawa o ostateczności rozrachunku”) – w odniesieniu do systemów płatności (wyłączny nadzór Prezesa NBP, tj. wydanie decyzji);
- *ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi*⁵ (dalej „ustawa o obrocie instrumentami finansowymi”) – w odniesieniu do systemów rozliczeń i systemów rozrachunku papierów wartościowych (nadzór polegający w szczególności na współpracy z wiodącym organem nadzoru, tj. Komisją Nadzoru Finansowego (KNF), realizowany w formie m.in. wydawania przez Prezesa NBP opinii, w formie postanowień, na wniosek KNF);
- *ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych*⁶ (dalej „ustawa o usługach płatniczych”) – w odniesieniu do schematów płatniczych (wyłączny nadzór Prezesa NBP) oraz usługi *acquiringu* (nadzór polegający na współpracy z organem wiodącym, tj. KNF, realizowany w formie wydawania przez Prezesa NBP opinii, w formie postanowień, na wniosek KNF).

Powyższe przepisy zostały doprecyzowane w następujących aktach wykonawczych Ministra Rozwoju i Finansów:

- *Rozporządzeniu z dnia 8 maja 2017 r. w sprawie danych i informacji przekazywanych przez podmioty prowadzące depozyt papierów wartościowych, system rejestracji instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi oraz system rozrachunku*⁷;
- *Rozporządzeniu z dnia 10 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania schematu płatniczego*⁸;
- *Rozporządzeniu z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania systemu płatności*⁹.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 145, z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, z późn. zm.

⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 2003, z późn. zm.

⁷ Dz. U. 2017 r. poz. 948.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 995.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1060.

Działania nadzorcze

Najistotniejsze działania i zdarzenia dotyczące nadzoru systemowego w 2018 r. to:

1. Przeprowadzenie oceny i udzielenie zgody/zezwole¹⁰ na funkcjonowanie kartowego schematu płatniczego Diners Club i schematu płatniczego SkyCash.
2. Przeprowadzenie oceny funkcjonowania systemu SKARBNET4 w zakresie zgodności z wymogami *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (dalej rozporządzenie 909/2014)* i komplementarnych regulacyjnych standardów technicznych.
3. Przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących poziomu dojrzałości cybernetycznej kluczowej infrastruktury polskiego systemu płatniczego, tj. systemów SORBNET2 i SKARBNET4, Elixir, systemu rozliczeń prowadzonego przez KDPW_CCP SA oraz systemu rozrachunku prowadzonego przez KDPW SA¹¹.
4. Wydanie przez Prezesa NBP decyzji w sprawie podniesienia limitu płatności bez użycia PIN kodu dla schematów płatniczych Mastercard i Visa Europe.
5. Opracowanie i udostępnienie na stronie internetowej zaktualizowanej wersji *Wytycznych* wraz z formularzami sprawozdawczymi skierowanych do operatorów nadzorowanych systemów płatności i podmiotów prowadzących schematy płatnicze.

Działania nadzorcze NBP w 2018 r. polegały przede wszystkim na monitorowaniu funkcjonowania nadzorowanej przez Prezesa NBP infrastruktury systemu płatniczego z wykorzystaniem informacji pochodzących odpowiednio od operatorów systemów bądź podmiotów prowadzących schematy płatnicze. Działania te miały na celu kontrolę zapewnienia bezpiecznego oraz zgodnego z prawem funkcjonowania systemów i schematów, a w konsekwencji – stabilnego funkcjonowania systemu płatniczego w Polsce. W ramach prowadzonych w 2018 r. bieżących działań nadzorczych przygotowano dla Zarządu NBP kwartalne *Informacje o nadzorze systemowym* zawierające szczegółowe statystyki dotyczące funkcjonowania nadzorowanych systemów i schematów, w tym analizę zaistniałych incydentów.

Prezes NBP, sprawując bieżący nadzór nad funkcjonowaniem systemów płatności, w 2018 r. wydał, na podstawie art. 16 ust. 1 i 3 ustawy o ostateczności rozrachunku, siedem decyzji w sprawie dokonania zmian w zasadach ich funkcjonowania. Ponadto Prezes NBP, sprawując nadzór nad funkcjonowaniem schematów płatniczych, wydał, na podstawie art. 132zm

¹⁰ Prezes NBP wydawał zgodę/zezwole¹⁰ niezależnie od bieżącej podstawy prawnej – w dniu 30 kwietnia 2018 r. weszły w życie przepisy tzw. Konstytucji biznesu (*ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej* – Dz.U. z 2018 r. poz. 650), która na poziomie reglamentacji działalności gospodarczej, polegającej na wydawaniu zezwoleń, licencji i zgód, ujednoliciła terminologię i ustaliła, iż wszelkie organy wydawców będą wyłącznie zezwoleń. W konsekwencji oznacza to, iż dotychczas udzielane przez Prezesa NBP zgody na funkcjonowanie bądź zmianę zasad funkcjonowania systemów płatności lub schematów płatniczych zostały zastąpione wydawaniem zezwoleń na funkcjonowanie. Zmiany w tym zakresie mają charakter *stricte* formalny.

¹¹ Badanie poziomu dojrzałości cybernetycznej systemów, których operatorami są spółki wchodzące w skład GK KDPW, zostało przeprowadzone we współpracy z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego.

ustawy o usługach płatniczych, dwie decyzje w sprawie prowadzenie schematu płatniczego oraz pięć decyzji w sprawie wprowadzenia zmian w zasadach ich funkcjonowania.

Ponadto, Prezes NBP wydał, na wniosek KNF, postanowienia zawierające dwie opinie w ramach nadzoru nad systemami rozliczeń i systemami rozrachunku papierów wartościowych¹² oraz dwie opinie w ramach nadzoru nad świadczeniem usługi *acquiringu*¹³.

¹² Podstawą prawną wydawania opinii Prezesa NBP w sprawie zmian w systemach rozliczeń i systemach rozrachunku papierów wartościowych były przepisy art. 50 ust. 2 i art. 48 ust. 16 *ustawy o obrocie instrumentami finansowymi*. Zgodnie z nimi, zmiany w regulaminach funkcjonowania powyższych systemów wymagały zasięgnięcia przez KNF opinii Prezesa NBP.

¹³ Prezes NBP opiniował dla KNF, na mocy art. 60 ust. 3 *ustawy o usługach płatniczych*, wnioski podmiotów, które ubiegały się o zezwolenie na świadczenie usługi *acquiringu*.

Systemy płatności

Systemy płatności, w rozumieniu art. 1 pkt 1 ustawy o ostateczności rozrachunku, to podlegające prawu polskiemu prawne powiązania pomiędzy co najmniej trzema instytucjami¹⁴, w ramach których obowiązują wspólne dla tych uczestników zasady przeprowadzania rozliczeń lub realizacji ich zleceń rozrachunku¹⁵ (zleceń uczestnika dotyczących przekazania kwoty pieniężnej na rachunek odbiorcy prowadzony przez agenta rozrachunkowego lub innych zleceń, które powodują wykonanie lub zwolnienie z zobowiązania pieniężnego, zgodnie z zasadami systemu płatności).

Zgodnie z *Polityką*, dla potrzeb nadzoru systemowego systemy płatności dzieli się na trzy główne kategorie, tj.:

1. systemowo ważne systemy płatności:
 - systemy płatności wysokokwotowych,
 - systemy płatności detalicznych;
2. istotne systemy płatności detalicznych;
3. pozostałe systemy płatności detalicznych.

Kwalifikacja systemu do jednej z ww. kategorii następuje w oparciu o indywidualną ocenę dokonywaną na podstawie kryteriów zawartych w *Polityce*. Ocena ta następuje po analizie zakresu oddziaływania na rynek finansowy, poziomu penetracji rynku, obszaru oddziaływania (transgraniczny charakter systemu zwiększa potencjalne negatywne oddziaływania w razie nieprawidłowego funkcjonowania) oraz przeprowadzania rozrachunku dla innej infrastruktury rynku finansowego.

W związku z powyższym do systemowo ważnych systemów płatności zalicza się wszystkie systemy wysokokwotowe oraz największy pod względem liczby zrealizowanych zleceń, system płatności detalicznych. Natomiast za istotny system płatności detalicznych uznaje się system, który realizuje co najmniej 25% płatności detalicznych w danej walucie na terenie kraju.

¹⁴ Zgodnie z art. 1 ustawy o ostateczności rozrachunku, podmiotem tym może być: Narodowy Bank Polski, bank centralny innego kraju, bank krajowy lub oddział banku zagranicznego, firma inwestycyjna, zagraniczna osoba prawna lub organ władzy publicznej.

¹⁵ Nieco inna, szersza definicja systemu płatności znajduje się w art. 2 pkt 27 ustawy o usługach płatniczych, według której systemy płatności stanowią systemy transferu środków pieniężnych oparte na formalnych i znormalizowanych regułach oraz wspólnych zasadach dotyczących przetwarzania, rozliczania lub rozrachunku transakcji płatniczych. W celu zapewnienia sprawności i bezpieczeństwa systemu płatniczego podmioty wchodzące w jego skład objęte są nadzorem systemowym, w ramach którego punktem odniesienia są przepisy prawa krajowego i przyjęte standardy międzynarodowe oraz regulacje Unii Europejskiej. Dla celów nadzoru systemowego nad systemami płatności wykorzystuje się definicję określoną w ustawie o ostateczności rozrachunku.

W 2018 r. w Polsce funkcjonowały dwa systemy płatności wysokokwotowych:

- system SORBNET2, prowadzony przez NBP, w którym dokonywany jest rozrachunek transakcji w złotych,
- system TARGET2-NBP, prowadzony przez NBP pod względem prawnym, a operacyjnym przez trzy banki centralne (Deutsche Bundesbank, Banque de France i Banca d'Italia)¹⁶, w którym przeprowadzany jest rozrachunek transakcji w euro.

Działania nadzorcze

W 2018 r. w zakresie krajowej infrastruktury systemów płatności działania nadzorcze skupiały się na analizie i opiniowaniu proponowanych przez operatorów zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności detalicznych, jak również na bieżącym monitorowaniu funkcjonowania systemów płatności, w tym analizowaniu incydentów.

Decyzje Prezesa NBP

Nadzór nad systemami płatności koncentrował się również na analizie i opiniowaniu zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności detalicznych. W ramach sprawowania nadzoru nad systemami płatności w Polsce w 2018 r. Prezes NBP wydał siedem decyzji dotyczących zmian w zasadach funkcjonowania systemów: Elixir, Euro Elixir, Express Elixir oraz BLIK.

Inne działania

W 2018 r. przeprowadzono badanie dotyczące identyfikacji uczestników krytycznych w systemie SORBNET2 oraz badano jego odporność na wystąpienie skrajnych warunków rynkowych. Wyniki symulacji, przeprowadzonych na podstawie trzech odmiennych scenariuszy, wykazały wysoką odporność systemu na przyjęte w badaniu założenia.

Ponadto dokonano analizy danych, zebranych podczas badania ankietowego, dotyczących odporności cybernetycznej systemowo ważnej infrastruktury systemu płatniczego, tj. systemu SORBNET2 oraz systemu Elixir, którego operatorem jest KIR SA. Badanie potwierdziło wysoki poziom dojrzałości cybernetycznej obu systemów.

Ponadto w 2018 r. przeprowadzono kompleksową ocenę KSR pod kątem spełniania *Zasad dotyczących infrastruktury rynków finansowych*¹⁷ na podstawie raportu z samooceny¹⁸ oraz

¹⁶ Funkcjonowanie systemu TARGET2 opiera się na wspólnej platformie technicznej (ang. *Single Shared Platform, SSP*), opracowanej przez trzy banki centralne UE, tj. Francji, Niemiec oraz Włoch, a obecnie (po uruchomieniu w dniu 22 czerwca 2015 r. platformy TARGET2-Securities) obsługiwanej przez te trzy banki oraz dodatkowo również przez Bank Hiszpanii (Banco de España).

¹⁷ *Principles for financial market infrastructures (PFMIs)*, CPSS-IOSCO (obecnie CPMI-IOSCO), kwiecień 2012 r. <http://www.bis.org/cpmi/publ/d101a.pdf>.

¹⁸ W związku z faktem, iż KSR został zakwalifikowany do kategorii „pozostałych systemów płatności detalicznych” wstępna ocena była przeprowadzona w oparciu o następujące zasady: Zasada 1 – Podstawa prawna, Zasada 2 – Zarządzanie, Zasada 3 – Ramy kompleksowego zarządzania ryzykiem, Zasada 8 – Ostateczność rozrachunku, Zasada 13 – Zasady i procedury dotyczące niewykonania zobowiązań przez uczestników, Zasada 17 – Ryzyko operacyjne, Zasada 18 – Wymogi w zakresie dostępu i uczestnictwa, Zasada 21 – Sprawność i skuteczność, Zasada 23 – Ujawnienie zasad, kluczowych procedur i danych rynkowych.

w oparciu o dokumentację systemu, w wyniku której zostały wystosowane rekomendacje. Jeszcze w 2018 r. operator systemu KSR wystąpił do Prezesa NBP z wnioskiem odnośnie wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu KSR, które stanowiły realizację wystosowanych rekomendacji.

Incydenty

W 2018 r. w pięciu systemach płatności odnotowano łącznie 16 incydentów¹⁹. Przyczyny tych incydentów można podzielić na 4 typy: awaria sprzętu, czynnik ludzki, problemy z połączeniem sieciowym oraz inne. Działania podjęte przez operatorów systemów w związku z powyższymi incydentami zostały ocenione jako prawidłowe.

Dane statystyczne

Systemy płatności wysokokwotowych zajmują nadrzędne miejsce pod względem wartości przetworzonych zleceń w infrastrukturze systemu płatniczego. W 2018 r. łączna liczba zrealizowanych zleceń w systemach wysokokwotowych SORBNET2 i TARGET2-NBP wyniosła 5,9 mln i w porównaniu z 2017 r. wzrosła o prawie 213 tys. (tj. o 3,7%). Łączna wartość zleceń zrealizowanych w obu systemach wyniosła ponad 84,7 bln zł i zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 6,3 bln zł (tj. o 8,0%).

Kluczową rolę w infrastrukturze płatniczej pod względem ilości zrealizowanych zleceń płatniczych odgrywają systemy płatności detalicznych zapewniające rozliczenia transakcji klientowskich niskokwotowych, tj. takich, których wartość jest z reguły niższa od 1 mln zł²⁰. W 2018 r. na polskim rynku funkcjonowało siedem systemów płatności detalicznych: Elixir, Euro Elixir, Express Elixir, BlueCash, KSR, BLIK oraz Inkart.

Jako podstawowe kryterium, w kontekście oceny oddziaływania poszczególnych systemów płatności detalicznych na rynek usług płatniczych w Polsce, przyjęto liczbę zleceń zrealizowanych w danym systemie. Według tego kryterium, można jednoznacznie wskazać, że największym systemem detalicznym w 2018 r. był system Elixir, w którym przetworzono 90,0% wszystkich zleceń płatniczych w ramach systemów płatności detalicznych.

Za system istotny, ponieważ jako jedyny detaliczny system, przetwarza zlecenia w walucie innej niż złoty (tj. w euro), uznano system Euro Elixir, pomimo stosunkowo niewielkiej skali przeprowadzanych rozliczeń (w 2018 r. przetworzono w nim 1,6% detalicznych zleceń płatniczych).

Szczególną grupę wśród systemów płatności detalicznych stanowią systemy płatności natychmiastowych, tj. Express Elixir²¹ oraz BlueCash²². Istotną i charakterystyczną cechą płatności

¹⁹ W 2018 r. odnotowano incydenty w 5. systemach płatności (SORBNET2, Euro Elixir, Express Elixir, BlueCash oraz Systemie Płatności BLIK).

²⁰ Zgodnie z §1 pkt 13 lit. d) Zarządzenia nr 13/2013 Prezesa NBP z dnia 24 maja 2013 w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych, obowiązującego w 2017 r., wyjątkiem od reguły były m.in. wpłaty składek na ubezpieczenie społeczne, płatności dokonywane na rzecz organów podatkowych oraz płatności dokonywane na podstawie czeków oraz innych obciążeniowych zleceń płatniczych.

²¹ System Express Elixir został uruchomiony w I półroczu 2012 r. przez KIR SA i był pierwszym systemem płatności natychmiastowych uruchomionym w Polsce oraz drugim funkcjonującym na terytorium UE (po brytyjskim systemie Faster Payment Service uruchomionym w 2008 r.).

²² System płatności BlueCash został uruchomiony w II półroczu 2012 r. przez spółkę Blue Media SA i był drugim systemem płatności natychmiastowych funkcjonującym w Polsce.

natychmiastowych, jak wynika z nazwy, jest tzw. natychmiastowość, czyli uznanie rachunku następujące w czasie liczonym w sekundach. Płatności natychmiastowe są segmentem płatności detalicznych należącym, obok płatności mobilnych, do najbardziej dynamicznie rozwijającej się części rynku płatniczego, a ich znaczenie i udział w rozliczeniach detalicznych systematycznie wzrasta, choć w 2018 r. w stosunku do całości rynku płatności detalicznych ich udział w liczbie zleceń wynosił 1,0%, a pod względem wartości był jeszcze mniejszy i wynosił 0,6%.

We wszystkich systemach płatności detalicznych w złotych, tj. w systemie systemowo ważnym (Elixir), w systemach płatności natychmiastowych (Express Elixir i BlueCash) oraz innych systemach płatności detalicznych (KSR, BLIK i Inkart), przetworzono łącznie 2,0 mld zleceń płatniczych o wartości 5,3 bln zł. W systemach Elixir, Express Elixir oraz Inkart przetworzono łącznie 92,0% liczby wszystkich zleceń na rynku płatności detalicznych, a biorąc pod uwagę wartość zleceń, systemy te były odpowiedzialne za 99,3% wartości wszystkich zleceń detalicznych. Jednocześnie w stosunku do 2017 r. nastąpił wzrost zarówno liczby, jak i wartości zleceń przetworzonych w tych systemach odpowiednio o 3,0% i 10,7%. Natomiast w systemie Euro Elixir w 2018 r. zrealizowano 32,2 mln zleceń o wartości 184,8 mld euro (więcej niż w 2017 r. odpowiednio o 18,2% i 18,5%).

Schematy płatnicze

Zgodnie z ustawą o usługach płatniczych schemat płatniczy oznacza zbiór zasad przeprowadzania transakcji płatniczych, wydawania i akceptowania przez dostawców usług płatniczych instrumentów płatniczych i przetwarzania transakcji płatniczych wykonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych oraz system kart płatniczych. Rozróżnia się dwa rodzaje schematów płatniczych: czterostronne²³ i trójstronne²⁴.

Prowadzenie czterostronnego schematu płatniczego wymaga uzyskania zezwolenia Prezesa NBP. Wyjątkiem są tzw. schematy unijne, które zobowiązane są do przedłożenia m.in. odpisu odpowiedniego dokumentu potwierdzającego dokonanie oceny zasad funkcjonowania schematu płatniczego. Jednak w sytuacji, gdy czterostronny schemat unijny planuje wprowadzić zmiany w zasadach funkcjonowania schematu dotyczące rynku polskiego wymagane jest uzyskanie zezwolenia Prezesa NBP.

W 2018 r. w Polsce funkcjonowały następujące schematy płatnicze:

1. schematy płatnicze będące systemami kart płatniczych, tj.:
 - Visa Europe, prowadzony przez Visa Europe Ltd.,
 - Mastercard, prowadzony przez Mastercard Europe SA,
 - American Express, prowadzony przez American Express Services Europe Ltd.,
 - Diners Club, prowadzony przez Diners Club Polska Sp. z o.o.;
2. pozostałe schematy płatnicze, tj.:
 - Schemat Płatniczy BLIK, prowadzony przez Polski Standard Płatności Sp. z o.o.,
 - YetiPay, prowadzony przez YetiPay Sp. z o.o.,
 - mPay, prowadzony przez mPay SA,
 - SkyCash, prowadzony przez SkyCash Poland SA,

²³ W czterostronnym schemacie płatniczym organizacja płatnicza nie wykonuje czynności wydawcy albo agenta rozliczeniowego, lecz powierza je innym dostawcom usług płatniczych.

²⁴ W trójstronnym schemacie płatniczym wydawanie instrumentów płatniczych oraz ich akceptacja należą do wyłącznej kompetencji organizacji płatniczej prowadzącej schemat płatniczy. Ze względu na świadczenie usługi *acquiringu* taka organizacja płatnicza jest KIP, więc podlega nadzorowi KNF i musi posiadać zgodę KNF na funkcjonowanie. Z uwagi na powyższe prowadzenie trójstronnego schematu płatniczego nie wymaga zezwolenia Prezesa NBP.

- Smoopay, prowadzony przez Planet Pay Sp. z o.o.,
- PeoPay²⁵, prowadzony przez bank Pekao SA

Działania nadzorcze

W 2018 r. bieżące działania nadzorcze prowadzone w stosunku do schematów płatniczych polegały przede wszystkim na wydawaniu decyzji odnośnie ich zasad funkcjonowania, monitorowaniu prawidłowości ich funkcjonowania oraz na zbieraniu i analizie danych statystycznych.

Decyzje Prezesa NBP

W ramach działań nadzorczych w 2018 r. zostało wydanych siedem decyzji Prezesa NBP, w tym:

- pięć w sprawie wprowadzenia zmian w zasadach funkcjonowania schematów płatniczych;
- dwie decyzje w sprawie zgody/zezwolenia na prowadzenie schematu płatniczego.

Inne działania

W 2018 r. Komisja Europejska (KE) rozpoczęła proces zbierania danych i analizy wpływu wdrożenia rozporządzenia MIF²⁶ na uczestników rynku płatności kartowych w całej Unii Europejskiej²⁷. Pierwszy etap polegał na przeprowadzeniu przez zewnętrzną firmę (EY) ankiety wśród wszystkich uczestników rynku płatności (m.in. wśród organów właściwych z krajów UE, w tym NBP), na których miała wpływ implementacja rozporządzenia MIF. Raport zbiorczy z ankiet ma być przygotowany przez EY pod koniec 2019 r., a zakończenie procesu analizy efektów wdrożenia rozporządzenia MIF przez KE planowane jest na początek 2020 r.

Incydenty

W schematach płatniczych (kartowych i pozostałych) w 2018 r. odnotowano 4 incydenty. Incydenty te nie miały kluczowego znaczenia dla funkcjonowania systemu płatniczego w Polsce. Przyczyną tych incydentów były awarie sprzętu i w jednym przypadku odnotowano atak cybernetyczny. Działania podjęte przez organizacje prowadzące poszczególne schematy płatnicze w związku z powyższymi incydentami zostały ocenione jako prawidłowe.

²⁵ Schemat PeoPay, z uwagi na likwidację obsługiwanego instrumentu płatniczego i funkcjonowanie wyłącznie w charakterze aplikacji mobilnej, skreślono z listy nadzorowanych przez Prezesa NBP schematów w dniu 17 czerwca 2019 r.

²⁶ Rozporządzenie MIF – *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę*; obowiązuje w całej Unii Europejskiej od 2015 r.

²⁷ Przedstawiciele NBP uczestniczą w spotkaniach *Government Expert Group on the Interchange Fee Regulation* organizowanych przez Komisję Europejską od 2016 r. Do grupy należą przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za wdrożenie i monitoring stosowania rozporządzenia MIF w poszczególnych krajach członkowskich.

Dane statystyczne

Na koniec 2018 r. w Polsce było wydanych 41,2 mln kart płatniczych, z czego udział kart wydanych przez dwie organizacje płatnicze, tj.: Visa Europe Ltd. i Mastercard Europe SA, stanowił łącznie ok. 99% wszystkich kart płatniczych w Polsce. Udział American Express Services Europe i Diners Club Polska Sp. z o.o. wynosił ok. 0,2%. Poza kartami wydawanymi przez systemy kart płatniczych, na rynku polskim funkcjonują także karty własne wydawców. Są to karty wydawane w większości przez banki spółdzielcze, posiadające jedynie terytorialny charakter, służące głównie do wypłat gotówki z bankomatów. Stanowiły one ok. 0,8% wszystkich kart wydanych w Polsce.

We wszystkich schematach łącznie (kartowych i pozostałych) odnotowano wyraźny wzrost, w porównaniu do poprzedniego roku, zarówno liczby, jak i wartości zrealizowanych transakcji²⁸ (odpowiednio o 20,5% do poziomu 4,3 mld szt. oraz o 13,1% do poziomu 367,4 mld zł). Wysoki poziom wzrostu transakcji zrealizowanych kartami płatniczymi wynika w dużej mierze ze wzrostu ilości wydanych kart płatniczych, jak również ze zmieniających się zwyczajów płatniczych Polaków oraz ze zwiększającej się liczby podmiotów akceptujących płatności kartami płatniczymi, w tym z udostępniania takiego sposobu płatności na nowych obszarach rynku, zdominowanych dotąd przez płatności gotówkowe²⁹.

W pozostałych schematach płatniczych w 2018 r. zrealizowano łącznie 11,7 mln transakcji o wartości 12,5 mld zł. W 2018 r. największym schematem płatniczym z tej grupy biorąc pod uwagę zarówno łączną wartość zrealizowanych transakcji, jak i ich liczbę, był schemat BLIK, a na drugim miejscu uplasował się schemat SkyCash.

Zgodnie z art. 132zq ust. 3 ustawy o usługach płatniczych oraz art. 3 i art. 4 rozporządzenia 2015/751, czterostronna lub uznana za czterostronną organizacja kartowa przekazuje do NBP kwartalne informacje niezbędne do sprawdzenia prawidłowości stosowania wysokości opłat *interchange*. W związku z tym, przeanalizowano wielkości opłat *interchange* pobieranych w 2018 r. przez poszczególne organizacje kartowe w podziale na karty debetowe oraz kredytowe. W wyniku przeprowadzonej analizy, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania opłat *interchange* przez organizacje, tzn. wartość opłat nie przekroczyła ustawowo określonego limitu wynoszącego 0,2% dla kart debetowych i 0,3% dla kart kredytowych (wydanych dla klientów indywidualnych).

²⁸ Prezentowane dane dotyczą transakcji: krajowych, instrumentami płatniczymi wydanych w Polsce, dokonanych na terenie Polski, przetworzonych i rozliczonych w schematach płatniczych (w tym w systemach kart płatniczych). Dane nie obejmują transakcji dokonanych kartami płatniczymi, rozliczanych w ramach jednej instytucji finansowej (transakcje typu „on-us”).

²⁹ Według danych z czerwca 2018 r. ponad 1,5 tys. polskich urzędów (60% urzędów w Polsce) przystąpiło do prowadzonego przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii Programu upowszechniania płatności bezgotówkowych w jednostkach administracji publicznej. Równocześnie, dzięki programowi realizowanemu przez Fundację Polska Bezgotówkowa, uruchomionych zostało ponad 100 tys. terminali do obsługi płatności bezgotówkowych i działają w 7,3 tys. miejscowościach na terenie całej Polski.

Systemy rozrachunku i systemy rozliczeń papierów wartościowych

Systemy rozrachunku papierów wartościowych to podlegające prawu polskiemu prawne powiązania pomiędzy co najmniej trzema instytucjami³⁰, w ramach których obowiązują wspólne zasady przeprowadzania rozliczeń lub realizacji ich zleceń rozrachunku w transakcjach zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi, w tym w instrumentach pochodnych.

W Polsce organem właściwym do spraw nadzoru, w tym nadzoru ostrożnościowego, nad systemami rozliczeń i systemami rozrachunku papierów wartościowych, jest KNF. Rola Prezesa NBP w tym zakresie ma charakter pomocniczy i polega na systemowej ocenie funkcjonowania systemów pod kątem sprawności, bezpieczeństwa oraz zgodności z prawem i przygotowania opinii w tym zakresie dla organu właściwego. Wyjątek stanowi system SKARBNET4 prowadzony przez NBP, który nie podlega pod nadzór sprawowany przez KNF.

W 2018 r., podobnie jak w 2017 r., na polskim rynku funkcjonowały następujące systemy rozliczeń i systemy rozrachunku papierów wartościowych:

1. SKARBNET4 System rejestracji bonów pieniężnych NBP i bonów skarbowych, którego operatorem jest NBP (SKARBNET4);
2. system rozrachunku transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi prowadzony przez KDPW SA;
3. system rozliczeń dla transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe, na podstawie Regulaminu rozliczeń transakcji (obróć zorganizowany) prowadzony przez KDPW_CCP SA;
4. system rozliczeń dla transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe, na podstawie Regulaminu rozliczeń transakcji (obróć niezorganizowany) prowadzony przez KDPW_CCP SA;
5. system rozliczeń i rozrachunku instrumentów finansowych prowadzony przez Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych SA (IRGiT SRF).

³⁰ W rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi co najmniej jedną z tych instytucji, które są uczestnikami systemu płatności lub systemu rozrachunku papierów wartościowych i które są odpowiedzialne za wykonanie zobowiązań wynikających z realizacji zleceń rozrachunku w systemie, powinny być: NBP, bank centralny innego państwa, bank krajowy, oddział banku zagranicznego, instytucja kredytowa lub jej oddział, firma inwestycyjna lub organ władzy publicznej.

Działania nadzorcze

Działania nadzorcze w 2018 r. polegały w szczególności na opiniowaniu wnioskowanych zmian w zasadach funkcjonowania tych systemów, monitorowaniu funkcjonowania systemów rozrachunku i systemów rozliczeń papierów wartościowych (w 2018 r. nie odnotowano incydentów w funkcjonowaniu tych systemów) oraz analizie danych ilościowych przekazywanych przez ich operatorów.

Postanowienia Prezesa NBP

W 2018 r. Prezes NBP, na wniosek KNF, w formie postanowień, wydał dwie opinie dotyczące zmian w regulaminie IRGiT SRF.

Inne działania

W odniesieniu do SKARBNET4 w 2018 r. NBP, jako bank centralny sprawujący nadzór systemowy, który obejmuje zarówno systemy prowadzone przez podmioty zewnętrzne, jak również systemy własne³¹, zakończył, rozpoczętą w 2017 r., ocenę systemu pod kątem weryfikacji zgodności funkcjonowania systemu z wymogami rozporządzenia 909/2014 i wydanych do niego regulacyjnych standardów technicznych³². Ocena wykazała wysoki poziom zgodności zasad funkcjonowania SKARBNET4 z wymogami ww. regulacji unijnych.

W 2018 r. NBP kontynuował współpracę z KNF w ramach działań nadzorczych mających na celu uzyskanie od KDPW SA informacji i dokumentów niezbędnych do stwierdzenia kompletności wniosku o udzielenie zezwolenia na działalność centralnego depozytu papierów wartościowych, w związku z koniecznością dostosowywania zasad funkcjonowania systemu prowadzonego przez KDPW SA pod kątem spełnienia wymogów rozporządzenia 909/2014 i komplementarnych regulacyjnych standardów technicznych.

Mając na względzie znaczenie ryzyka cybernetycznego w zakresie oceny bezpieczeństwa funkcjonowania infrastruktury rynku finansowego, w tym systemów rozrachunku papierów wartościowych, NBP zdecydował o przeprowadzeniu badania ankietowego dotyczącego odporności cybernetycznej systemowo ważnej infrastruktury rynku finansowego. Na podstawie analizy samooceny otrzymanej od operatora systemu stwierdzono wysoki poziom dojrzałości cybernetycznej SKARBNET4.

³¹ Zgodnie z przyjętą przez Zarząd NBP *Polityką*, w procesie sprawowania nadzoru systemowego w stosunku do systemów, które NBP prowadzi lub na które NBP wywiera wpływ w drodze uprawnień właścicielskich, NBP stosował odpowiednio te same kryteria i wymagania jak w odniesieniu do pozostałych nadzorowanych systemów. Odstępstwa od stosowania tych samych kryteriów i wymogów mogą wynikać jedynie z prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej i zadań związanych z zarządzaniem płynnością. Mogą one dotyczyć wyłącznie zagadnień związanych z zarządzaniem, ryzykiem kredytowym, zabezpieczeniami, ogólnym ryzykiem biznesowym i wymogami dotyczącymi określania zasad dostępu i uczestnictwa w systemie.

³² *Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/390 z dnia 11 listopada 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących pewnych wymogów ostrożnościowych dla centralnych depozytów papierów wartościowych i wyznaczonych instytucji kredytowych oferujących bankowe usługi pomocnicze oraz rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/392 z dnia 11 listopada 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie udzielania zezwoleń oraz wymogów nadzorczych i operacyjnych dla centralnych depozytów papierów wartościowych* – regulacje te weszły w życie w dniu 30 marca 2017 r.

Jednocześnie NBP przeprowadził, we współpracy z KNF, badania ankietowe dotyczące odporności cybernetycznej systemu rozrachunku prowadzonego przez KDPW SA oraz systemu rozliczeń prowadzonego przez KDPW_CCP SA. W I połowie 2018 r. w rezultacie przeprowadzonych analiz stwierdzono wysoki poziom dojrzałości cybernetycznej ww. systemów.

Dodatkowo w zakresie nadzoru nad rynkiem kapitałowym NBP jest członkiem międzynarodowego kolegium nadzorczego ustanowionego dla KDPW_CCP SA i złożonego z przedstawicieli KNF, banku centralnego oraz wybranych członków organów nadzorczych z innych krajów Unii Europejskiej³³ oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)³⁴.

Dane statystyczne

Dane statystyczne wskazują, że w 2018 r. w obszarze rozliczeń i rozrachunków papierów wartościowych dominowały spadki w wielkościach globalnych w porównaniu do 2017 r. Wzrost wystąpił jedynie w wartości transakcji rozrachunku dokonanych w SKARBNET4 oraz w obszarze rynku niezorganizowanego dla liczby i wartości transakcji rozliczeń w systemie prowadzonym przez KDPW_CCP SA

W SKARBNET4 w 2018 r. przeprowadzono 0,36 tys. szt. (przy łącznie 0,65 tys. szt. w 2017 r.; spadek o 45,3%³⁵) operacji rozrachunku transakcji zawartych na bonach skarbowych oraz bonach pieniężnych NBP o łącznej wartości 626,1 mld zł (przy łącznie 510,7 mld zł w 2017 r.; wzrost o 22,6%).

W 2018 r. w systemie rozrachunku prowadzonym przez KDPW SA przeprowadzono w sumie 6,8 mln szt. operacji rozrachunku transakcji zawartych na rynku zorganizowanym (przy 8,5 mln szt. w 2017 r.; spadek o 19,9%) o łącznej wartości 610,5 mld zł (przy 926,8 mld zł w 2017 r.; spadek o 31,1%). Natomiast na rynku niezorganizowanym zrealizowano w sumie 0,93 mln szt. operacji rozrachunku transakcji (przy 0,94 mln szt. w 2017 r.; spadek o 1,5%) o łącznej wartości 11,3 bln zł (przy 11,7 bln zł w 2017 r.; spadek o 3,2%).

Łączna liczba transakcji rozliczonych w ramach systemów prowadzonych przez KDPW_CCP SA dla transakcji, których przedmiotem są instrumenty finansowe, w 2017 r. wyniosła w sumie 22,4 mln szt. transakcji na instrumentach finansowych dopuszczonych do obrotu na rynku zorganizowanym (przy 24,3 mln szt. w 2017 r.; spadek o 7,9%) o łącznej wartości 432,4 mld zł (przy 471,7 mld zł w 2017 r.; spadek o 8,3%) oraz 1,5 tys. szt. transakcji na instrumentach finansowych będących w obrocie na rynku niezorganizowanym (przy 1,1 tys. szt. transakcji w 2017 r.; wzrost o 34,7%) o łącznej wartości 159,8 mld zł (przy 135 mld zł w 2017 r.; wzrost o 18,3%).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w systemie IRGiT SRF, prowadzonym przez spółkę IRGiT SA, nie przetworzono żadnych transakcji finansowych, tj. nie zostały zawarte żadne transakcje, które izba mogłaby rozliczyć.

³³ Nadzorów z Francji (AMF) i Belgii (NBB) oraz Europejskiego Banku Centralnego.

³⁴ Zasady ustanawiania kolegium wynikają z zapisów rozporządzenia EMIR.

³⁵ Znaczący spadek ilości przeprowadzonych operacji rozrachunku wynikał z braku operacji rozrachunku transakcji na bonach skarbowych (przy 0,32 tys. szt. w 2017 r.).

Usługa *acquiringu*

Usługa *acquiringu* oznacza działalność polegającą na umożliwianiu wykonania transakcji płatniczych, zainicjowanych przez akceptanta lub za jego pośrednictwem, instrumentem płatniczym płatnika, z wyłączeniem czynności polegających na jej rozliczaniu i rozrachunku w ramach systemu płatności w rozumieniu ustawy o ostateczności rozrachunku. Usługa ta polega na obsłudze autoryzacji, przesyłaniu do wydawcy karty płatniczej lub systemów płatności zleceń płatniczych płatnika lub akceptanta, mających na celu przekazanie akceptantowi należnych mu środków.

Działania nadzorcze

Postanowienia Prezesa NBP

Nadzór Prezesa NBP nad świadczeniem usługi *acquiringu* ogranicza się do wydawania opinii (w formie postanowień) na wniosek KNF w stosunku do KIP, które chcą w ramach licencji oferować taką usługę. W związku z powyższym oraz prowadzonym przez KNF postępowaniem dotyczącym wydania zezwolenia dla KIP na świadczenie usługi *acquiringu* Prezes NBP wydał w 2018 r. dwa postanowienia dotyczące podmiotów BillBird SA oraz Online Services Solutions SA.

Dane statystyczne

Na koniec 2018 r. łączna liczba podmiotów posiadających zezwolenie KNF na funkcjonowanie jako KIP wyniosła 40 podmiotów, natomiast liczba KIP posiadających zezwolenie na świadczenie usługi *acquiringu* wyniosła 25 i nie zmieniła się w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego roku. Ponadto na koniec 2018 r. było 10 Małych Instytucji Płatniczych³⁶ wpisanych do rejestru usług płatniczych, z czego 3 z nich faktycznie prowadziły działalność.

W 2018 r. wartość transakcji realizowanych w ramach usługi *acquiringu* wyniosła 124,1 mld zł, natomiast liczba transakcji 1,5 mld szt. W porównaniu z 2017 r. wartość transakcji wzrosła o 27,1 mld zł (o prawie 28%), a ich liczba o 351 mln szt. (o ponad 30%).

³⁶ Z dniem 20 czerwca 2018 r. nowelizacją ustawy o usługach płatniczych, została wprowadzona nowa kategoria podmiotów, tj. małe instytucje płatnicze (MIP), które po uzyskaniu wpisu do prowadzonego przez KNF rejestru dostawców usług płatniczych, mogą świadczyć usługi płatnicze, w zakresie i na zasadach określonych w ustawie.

Ocena nadzorowanej infrastruktury systemu płatniczego

Polski system płatniczy w 2018 r. funkcjonował prawidłowo, zapewniając sprawne i bezpieczne przeprowadzanie rozliczeń i rozrachunków.

Nadzorowana infrastruktura funkcjonowała stabilnie, a charakter i natężenie ewentualnych zagrożeń dla ich stabilności nie zmieniły się istotnie od poprzedniego roku. Działania podejmowane przez operatorów systemów oraz podmioty prowadzące schematy płatnicze były w ocenie NBP właściwe i zapewniały sprawne oraz bezpieczne funkcjonowanie systemu płatniczego. Dotyczy to również wypełniania przez nadzorowane podmioty obowiązków informacyjnych względem NBP.

Spis skrótów

BUP	Biuro Usług Płatniczych
CCP	<i>Central Counterparty</i> – partner centralny, tj. podmiot, który staje się jedynym kupującym dla wszystkich sprzedających i jedynym sprzedającym dla wszystkich kupujących
CPMI	<i>Committee on Payments and Market Infrastructures</i> – Komitet ds. Płatności i Infrastruktury Rynku Finansowego
CPSS	<i>Committee on Payment and Settlement Systems</i> – Komitet ds. Systemów Płatności i Rozrachunku
CSDR	<i>The Central Securities Depositories Regulation</i> – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych zmieniające dyrektywy 98/26/WE i 2014/65/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 236/2012 (rozporządzenie CSDR)
DSP	Departament Systemu Płatniczego NBP
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
GK KDPW	Grupa kapitałowa KDPW; grupa tworzona jest przez spółki KDPW SA oraz KDPW_CCP SA
IOSCO	<i>International Organization of Securities Commissions</i> – Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych
IRGiT SA	Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych SA
IRGiT SRF	system rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych prowadzony przez IRGiT SA
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA; jest częścią GK KDPW
KDPW_CCP SA	izba rozliczeniowa prowadząca działalność w zakresie rozliczania transakcji zawieranych na krajowym rynku finansowym, mająca status kontrahenta centralnego (CCP); część GK KDPW
KIP	Krajowa Instytucja Płatnicza
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSR	Krajowy System Rozliczeń
MIP	Mała Instytucja Płatnicza
NBP	Narodowy Bank Polski
OTC	<i>Over the counter</i> – rynek niezorganizowany

PFMIs	<i>Principles for financial market infrastructures</i> – Zasady dotyczące infrastruktur rynku finansowego
PSP	Polski Standard Płatniczy sp. z o.o.
SKARBNET4	system rejestracji bonów, w którym są prowadzone przez NBP rachunki i konta depozytowe bonów oraz realizowane operacje na papierach wartościowych
SORBNET	System Obsługi Rachunków Banków – wersja sieciowa, polski system RTGS dla płatności w złotych, funkcjonujący do dnia 9 czerwca 2013 r.
SORBNET2	nowa wersja systemu SORBNET, funkcjonująca od dnia 10 czerwca 2013 r.
TARGET2	<i>Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System</i> – transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym
TARGET2-NBP	polski komponent systemu TARGET2
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

www.nbp.pl

